

Asia: VN/23793/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiliitto MAL ry ei pidä hallituksen esitystä ansiopäivärahan alentamiseksi hyvänä. Ansiopäiväraha on tarkoitettu väliaikaiseksi taloudelliseksi tueksi työnhakijan työttömyysjaksoille. Museo- ja kulttuuriperintöalalla, kuten niin monella naisvaltaisella alalla, palkkataso on matala. Palkasta ei pysty säästämään eikä siten varautumaan mahdollisiin työelämäkatkoksiin. Työttömyysturva on nimenomaan turva työttömyyden ajalle.

Aktiivinenkaan työnhakija ei välttämättä työllisty nopeasti. Rekrytointiprosessit kestävät ja uuden työn perässä voi joutua muuttamaan toiselle puolelle Suomea. Tällaisissa tilanteissa tulee olla mahdollista suunnitella oma muutto tai mahdollisesti koko perheen tulevaisuus uudelle paikkakunnalle. Työn perässä muuttaminen vaatii taloudellisia resursseja.

Alallamme on jo nyt paljon määräaikaisuuksia, jotka todennäköisesti entisestään lisääntyvät hallituksen määräaikaisia työsuhteita koskevien uudistusten perusteella. Työhaun keston pidentyessä myös hakijan taloudellinen tilanne heikkenee ja työllistymisen mahdollisuudet huonontuvat. Taloudellisen tilanteen heikkeneminen siirtää työttömiä työnhakijoita muiden tukien pariin.

Lausuttavaa palkkatuetun työtä ja työssäoloheitoa koskevasta ehdotuksesta?

Palkkatuettu työ on sekä tekijälle että työnantajalle oikeaa työtä, miksi työllä ei voisi kerryttää työntekijän ansiopäivärahaa? Jatkossa palkkatuetun työn tarjonta saattaakin vähentyä. Palkkatuetussa työssä saadaan työttömälle työnhakijalle työkokemusta sekä mahdollisuus päivittää osaamista, ja henkilö on voinut työllistyä palkkatuetun työn jälkeen helpommin.

Lausuttavaa työllistämismääräysten ja siihen liittyvän sääntelyn kumoamisesta?

Velvoitetyö on ollut etenkin ikääntyneiden työnhakijoiden kohdalla tukitoimi, joka poistuessaan heikentäisi koko ajan kasvavan ryhmän eli ikääntyvien työnhakijoiden työllistymistä. Tämän päivän yli 55-vuotiaat ovat aiempia ikäpolvia parempikuntoisia ja työkykyisempiä. Usean selvityksen mukaan yli 55-vuotiaiden työllistymisen esteenä on usein rekrytoijan asenteet, ei tekijän osaamisen puute tai työmotivaatio.

Lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevasta ehdotuksesta?

Kannustus ja positiivinen rohkaisu tuo paremman tuloksen kuin rangaistukset. Työnhaku on täyspäiväistä työtä, josta harvoin saa positiivista palautetta. Työtön on sekä henkisesti että taloudellisesti kovilla. Työttömyys aiheuttaa jo nykyisillä eduilla taloudellista niukkuutta ja koettelee myös itsetuntoa sekä uskoa tulevaisuuteen.

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehdoista ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidoonaisuista poikkeuksista?

Ikääntyvien työllistymistä heikentäviä toimia ei tule tehdä; jo nyt ikä vaikuttaa työsaantiin negatiivisesti. Yleiset asenteet esimerkiksi ikääntyviä työnhakijoita kohtaan eivät muutu yhtään positiivisemmiksi työttömyysturvan heikennysten mukana. Seurauksista kärsivät yksilöt, eivät organisaatiot.

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

Heikoimmassa asemassa olevien kotitalouksien tilanne todennäköisesti heikkenee heikennysten seurauksena kestävästi paljon.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista vaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Työtön työnhakija saattaa siirtyä toimeentulotuen piiriin, kun alentunut ansiosidonnainen työttömyysturva ei enää riitä elämisen menoihin.

Lausuttavaa vaikutuksista toimeenpanijoihin (ml. vaikutukset työttömyysetuuden maksajiin ja julkisen työvoimapalvelun järjestäjään)?

Ehdotetut muutokset haastavat työvoimapalveluiden henkilöstön resursseja.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset yrityksiin ja muihin työnantajiin)?

Suunnitellut työelämäuudistukset saattavat lisätä vastakkainasettelua työnantajien ja työntekijöiden välillä. Esimerkiksi lisääntyvät määräaikaiset työsuhteet eivät todennäköisesti edistä työntekijöiden sitoutumista työhön ja työnantajaan.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Mikäli esityksen muutokset astuvat sellaisinaan voimaan, on tärkeää seurata ja arvioida vaikutuksia monipuolisesti. Lisäksi on voitava tehdä uudelleenarviointia sekä korjaavia toimenpiteitä.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Muutosten aikataulu on tiukka ja Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiliitto kantaa huolta siitä onko ehdotettujen muutosten vaikutuksia selvitetty tarpeeksi kattavasti.

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Työelämän kehittäminen on tärkeää. Työttömyysturvan muutosten tulisi huomioida työttömän työnhakijan arki sekä se, miten työllistymistä parhaiten tuettaisiin. Työttömän kasvava talousahdinko, pitkät rekrytointiprosessit, epävarmuus tulevasta sekä siitä mahdollisesti syntyvät ahdistus- ja mielenterveyshaasteet syrjäyttävät työvoimaa, jota maallamme ei olisi varaa hukata.

Kohdennettu kysymys TE-toimistoille ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille: Mikä on tilastotietoihin tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleville nuorille asetettua seuraamusta?

-

Mäkelä Katariina
Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiliitto MAL ry